

TEKNOLOJİ VE TASARIM DERSİ

Tasarım Eleman ve İlkeleri

- Bu çalışmada Tasarım eleman ve ilkelerin neler olduğu açıklanacak. Her bir eleman ve ilkelere endüstriyel ürünler üzerinde örnekler gösterilecek.
- Gruplar oluşturularak, çeşitli materyaller üzerinde tasarım eleman ve ilkeleri belirlenecek ve bizlerle paylaşılacak.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

- Tasarım elemanları ve ilkeleri; soyut bir fikri beş duyu organımızdan en az biriyle algılayabilecek somut bir çalışma oluşturmada kullanılan temel yapı taşlarıdır. Tasarım elemanları ve ilkeleri ne kadar başarılı kullanılırsa, elde edilen çalışma o kadar etkili ve güçlü olur.

- **Tasarım**

- 1-Çizgi
- 2-Şekil
- 3-Renk
- 4-Doku
- 5-Alan
- 6-Biçim
- 7-Değer (Value)

Elemanları:

- (Line)
- (Shape)
- (Colour)
- (Texture)
- (Space)
- (Form)

Tasarım Eleman ve İlkeleri

■ Tasarım

Elemanları:

1-Çizgi

(Line)

Ürün veya çalışmalarda sık sık karşımıza çıkar. Çizgiler yön ve hareket gösterir. Yönlendirir. Şekil ve formları ayırır veya birleştirir. Çizgi nesnelere çevrenin yardımcı olur. Farklı çalışmalarda bazen doku olabilir, gözümüze rehberlik edebilir. Bulunduğu yerde anlatım ve rehberlik eder. Çizgiler, kıvrımlı, düz, ince, kalın, hafif, keskin ve dağınık gibi özelliklere sahiptir.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

1-Çizgi

Tasarım Eleman ve İlkeleri

■ Tasarım

Elemanları:

2-Şekil

(Shape)

Farklı renk, değer ve dokularla oluşturduğu kapalı bir çizgisel ögenin çevrelediği alan olarak tanımlamak mümkün. Şekil, ayrıca yükseklik ve genişliğe sahip iki boyutlu nesne olarak da tanımlamak mümkün. Fakat endüstriyel ürünlerde hacim ve boyut ile birlikte üç boyutluluk kazanır. Temel geometrik şekiller daire, kare, üçgen ve dikdörtgen'dir.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

2-Şekil

Tasarım Eleman ve İlkeleri

■ Tasarım Elemanları:

3-Renk (Colour)

Renk ışığın cisimlere çarptıktan sonra yansiyarak görme duyumuzda bırakmış olduğu etkidir. Dolayısıyla renk ışığın bir özelliğidir. Renkler ışıkla birlikte oluşurlar. Renkler insanların üzerinde birçok değişik duygular uyandırır. Gerçek dünyada gözümüzün algılayabildiği toplam renk sayısı milyonun üzerindedir. Ancak renkleri çıplak gözle görmenin ve algılamanın, ışık, hava koşulları ve çeşitli çevresel şartların da etkilediğini hesaba katarsak, aslında bu rakam sonsuza ulaşabilir. Genelde sıcak renkler uyarıcı, soğuk renkler ise gevşetici ve dinlendirici etki bırakırlar. Sıcak renk grubu sarı, kırmızı ve turuncu renklerden, soğuk renk grubu ise yeşil, mavi ve mor renklerden oluşur. Doğada karışksız bulunan üç ana renk yani sarı, kırmızı ve mavinin birbiri ile karışmaları sonucunda üç ara renk oluşur Bu ara renkler; turuncu, mor ve yeşildir. Renk, tasarımda dikkati dürtükler. İzleyen üzerinde güçlü, duygusal ve psikolojik etkileri vardır.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

3-Renk

Tasarım Eleman ve İlkeleri

■ Tasarım Elemanları:

4-Doku

Bir nesnenin dokunsal hissi veren yüzey kalitesidir. Doku hissetme hissini uyandırır. Görsel doku işaretlerin ve şekillerin tekrarlanması yoluyla da oluşturulabilir. Bir sayfa üzerinde harfler ve kelimeler görsel doku oluşturduğu gibi, bir ürün üzerinde bulunan malzemede doku taşıyıcıdır. Ürünün üzerindeki doku, farklı açılardan ve ışık kırılmalarından görsel olarak değişik anlamlar kazanabilir.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

4-Doku

Tasarım Eleman ve İlkeleri

■ Tasarım Elemanları:

5-Alan

Ürün veya somut bir nesne üzerinde görsel yüzeydir. Görsel materyalde alan kullanımı materyalin anlaşılabilir olmasını sağlar. Ürünlerde kullanılan doku, renk veya şekil gibi unsurlar alanın etkili kullanılmasıyla estetik kazanır. Görsel materyallerde alan kullanımı materyalin anlaşılabilir olması açısından büyük önem taşır. Kapalı (dolu) ya da açık (boş) alanlar olarak ikiye ayırabileceğimiz alan kullanımına en güzel örneklerden biri dergi ya da kitap tasarımlarıdır. Bu tasarımlarda sayfanın tamamı metin ya da şekiller ile doldurulmaz. Okuyucunun içeriği daha rahat takip edebilmesi için boş alanlara yer verilir.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

5-Alan

Tasarım Eleman ve İlkeleri

■ Tasarım Elemanları:

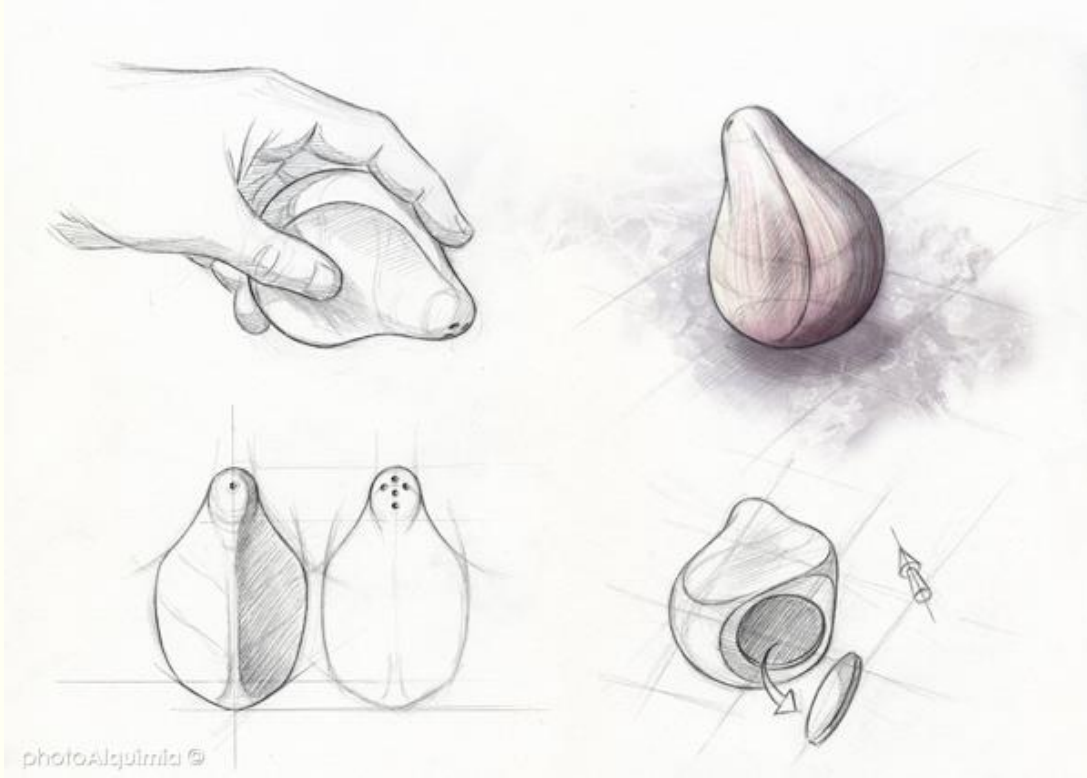
6-Biçim

Bir alan, değer, renk ve doku farklılıkları nedeniyle sınırları belirlenmiş olarak algılanır ki buna biçim denir. Biçim, çizgi, renk açık ve koyudan oluşmuş yüzeydir. Lekelerle bir biçim oluşturabildiği gibi, kolaj tekniğiyle de biçimler oluşturulabilir. Diğer bir deyişle biçim, bir nesnenin dış sınırlarıdır. Doğada var olan her cismin, bir geometrik forma dayalı biçimi vardır. Bazıları da serbest görünümde dirler. Biçimi sınırlayan çizgi karakterleri, biçimin yuvarlak, sivri, keskin, yumuşak niteliklere sahip olmasına katkıda bulunurlar.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

6-Biçim

Tasarım Eleman ve İlkeleri

■ Tasarım Elemanları:

7-Değer

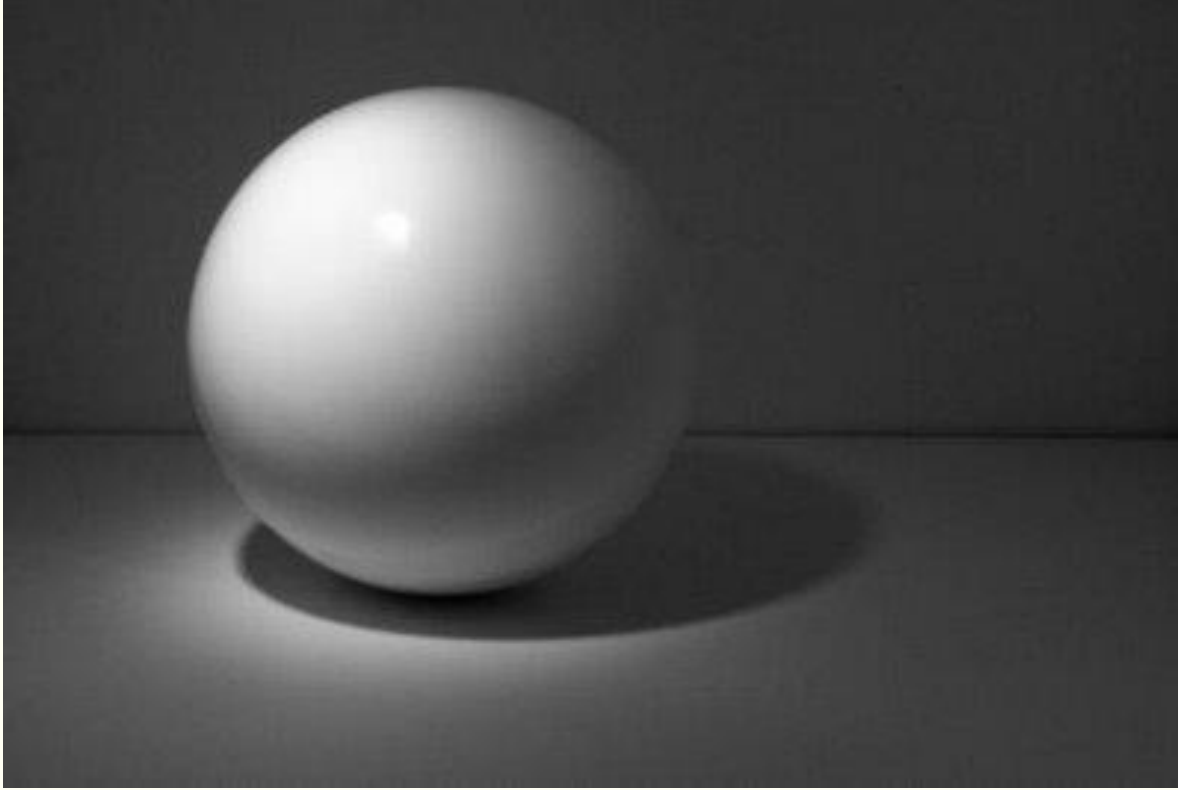
Işığın bir özelliğidir. Parlaklık veya ton olarak da adlandırılır. Görece parlaklık veya karanlık şeklinde de ifade edilir. Değer kontrastı ışık ve karanlık arasındaki varyasyon derecesine referans vermektedir. En yüksek değer karşıtlığı sadece siyah ve beyaz kullanılarak elde edilir. Değer bir şekle hacim eklemek için sıkça kullanılır. Bir dairede kademeli tonlandırma onu bir küre gibi gösterebilir. Değer alan illüzyonu yaratmak için de kullanılır. Değer vurgu ekleyebilir; yüksek kontrast alanları düşük kontrast alanlarında belirginleşir. Değer duyguları veya ruh halini uyarabilir. Düşük değer karşıtlığı sessiz ve sakin hissettiren ince ve ölçülü bir etki yaratır. Yüksek değer karşıtlığı heyecan ve çatışma duygularını uyandırır.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

7-Değer

Tasarım Eleman ve İlkeleri

Tasarım

- 1-Denge
- 2-Ritim
- 3-Vurgu
- 4-Kontrast
- 5-Hareket
- 6-Bütünlük
- 7- Hizalama (Hierarchy)

İlkeleri:

- (Balance)
- (Rhythm)
- (Emphasis)
- (Contrast)
- (Movement)
- (Unity)

Tasarım Eleman ve İlkeleri

Tasarım İlkeleri:

1-Denge

Yatay ve dikey eksenin her iki tarafında objenin veya yüzeydeki unsurların birbirlerine olan eşit mesafeleriyle oluşturulur. Çizgilerin, formların renklerin ışıkların bir yüzey üzerinde dengesi vardır. Denge insanda psikolojik olarak rahatlama ve güven oluşturur.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

1-Denge

Tasarım Eleman ve İlkeleri

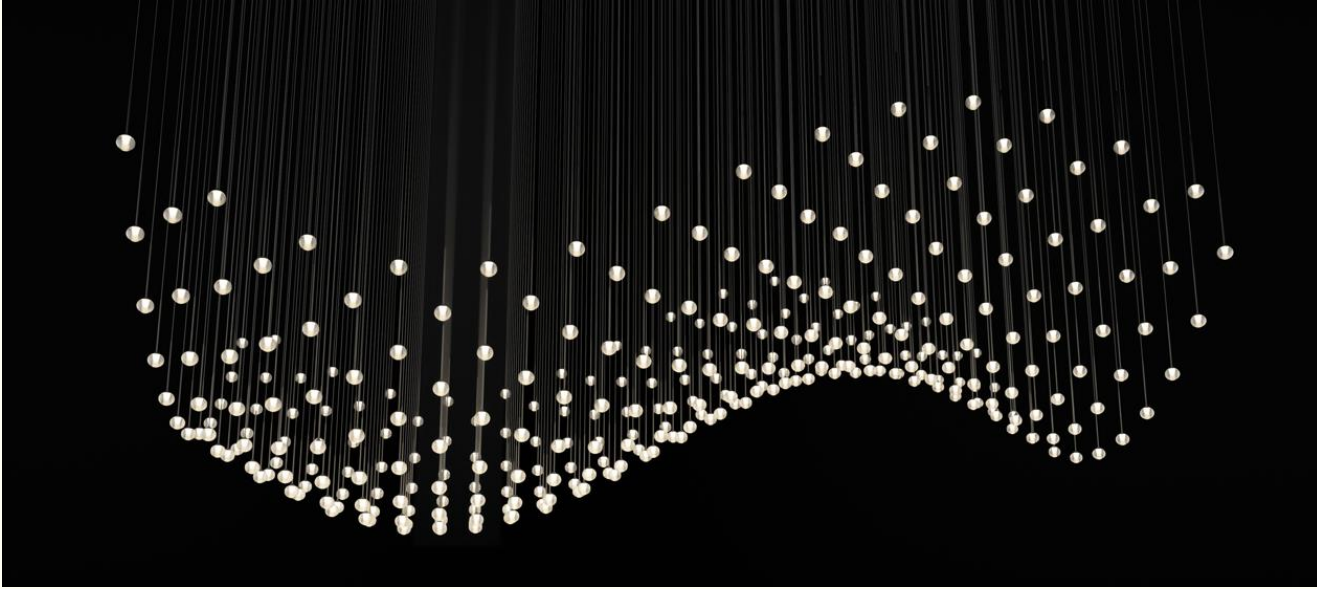
2-Ritim

Ritim tekrarlama temeli üzerine bir tasarım prensibidir. Tekrar, görsel bütünlüğün sağlanması için, hemen tüm sanat çalışmalarında çeşitli davranış biçimleri ile başvurulan bir uygulamadır. Herhangi bir hareket için düzenli veya düzensiz aralıklarla nesnelerin dizilişyle de ritim sağlanabilir. Ritim gözün bir objeden diğerine rahatlıkla kayabilmesidir. Birbirinden kopuk yerleştirilmiş tasarım elemanları arasında bağlantı zor kurulur. Algılama istenen şekilde olmaz.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

1-Ritim

Tasarım Eleman ve İlkeleri

3-Vurgu

Vurgu bir tasarımda odak noktası yaratır. o en önemli olana nasıl dikkatleri çekeceğimizdir. Vurgu olmaksızın, gören kişinin resme bakışını çekmeksizin iletişim gerçekleşmez. Ön plana çıkması gereken unsur ile ikinci planda kalması gereken unsur arasında gerçekleştirilen yön, biçim, doku, renk, ton ya da çizgi kontrastı ile sağlanabilir. Vurgu ile ilgili unutulmaması gereken nokta her şey vurgulandığında hiçbir şeyin dikkati çekmediği ve aslında vurgulanmadığının bilinmesidir.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

1-Vurgu

Tasarım Eleman ve İlkeleri

5-Kontrast

Tasarımı ilgi çekici hale getiren güçlü bir ilkedir. Kontrastlık okuyucunun dikkatinin dağılmasını engeller. Çizgiler, şekiller ve grafikler kontrastlık oluşturur. Kontrastlık ayrıca vurgulamak istediğimiz alan veya biçimi ön plana çıkarır. İki kontrast renk, üründe veya tasarımda dikkat çeker ve vurgu oluşturur.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

5-Kontrast

Tasarım Eleman ve İlkeleri

6-Hareket

Hareket genellikle yöne bağılı olarak oluşur. Kompozisyonu oluşturan öğeler karşıtlık. düzeni içinde farklı hareket etkisi yaratabilir. Tasarımcı, çalışmasında kullandığı aynı veya benzer figür, form, şekil veya renk gibi unsurlarla bir kompozisyonun içine, çevresine yada bir bölgede ya doğru hareket oluşturur. Görsel bir imajda hareket, objeler imajın içinde hareket ediyormuş hissiyatı uyandırdığında ortaya çıkar.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

5-Hareket

Tasarım Eleman ve İlkeleri

6-Bütünlük

Bir görseli meydana getiren öğelerin bir bütün olarak görünmesini sağlayan öğeler arasındaki ilişkidir. Materyal içinde bütünlüğün sağlanmış olması mesajı almayı ve yorumlamayı kolaylaştırır.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

6-Bütünlük

Tasarım Eleman ve İlkeleri

7-Hizalama

Görsel materyallerin daha kolay algılanmasında öğeler arasında kurulan ilişkilerin daha rahat anlaşılmasında önemli rol oynar. Materyal içinde düzenli bir şekilde yerleştirilmiş öğeler daha kolay algılanır.

Hizalama tasarımdaki öğelerin bazı öğelerle aynı hizada olmasıdır. Hizalama tasarımda birlik ve düzen oluşturmak için kullanılabilir. Araştırmaya göre insanlar dikey ya da yatay olarak hizalanan şeyleri hizalanmayanlara göre daha düzenli olarak algırlar ve düzenli bilgileri düzensizlere göre daha kolay öğrenir ve hatırlarlar.

Tasarım Eleman ve İlkeleri

7- Hizalama

Tasarım Eleman ve İlkeleri

Teşekkürler